

מה המקור הקדום על שמות המלאכים שעזרו ליעקב אבינו בעת צרתו ועוד ענייני מלאכים

מה ששאלת שראית בשם מהר"ש אוסטרופולי שהביא בשם זוהר חדש וספר הפליאה דמיכאל מלכאל שנדיאל הם עזרו ליעקב בשעת צרתו ושנרמז במש"כ רש"י מלאכים ממ"ש, ושאלת שלא מצאת לא בזה"ח ולא בספר הפליאה.

תשובה במקור הדברים (בשם ליקוטי שושנים שבס"ס קרנים על הדן ידן למהר"ש אוסטרופולי דפוס מונקאטש יב ע"א), הנוסח הוא "איתא בזה"ח והובא בפליאה"

וכ"ה בהעתקת הרב חיד"א בדבש לפי מערכת מ"ס אות לה, ואפשר שהוא אחד ממהדורות המדרשי פליאה (אולי אפי' בכת"י או ספר אחר שהוא מכונה בשם זה) ולא ספר הפליאה הידוע, והזהו"ח כידוע שלא כולו נדפס וחלק ממנו נותר בכת"י (הזהו"ח עצמו הוא חלקים שנשארו בכת"י כשנדפס הזהר ונדפסו אחר כך אבל גם אחר כך לא הכל נדפס), ומ"מ אינו מן הנמנע שנפל ט"ס בספר שהוא דבר המצוי מאוד כמ"ש השד"ח, וגם יכול להיות שעיקר מה שבא לציין מהזהר הוא "מלאכים ממש הוו ודאי" דכאן ה"ממש" וה"ודאי" הם כפל לשון, וסבר מהר"ש דע"כ אחד מהם בא לומר עניין אחר.

לגבי מה ששאלת מי הם אותם המלאכים עי' בספר רמזי תורה פרשת ויצא דף י ע"א דמש"כ ויאמר יעקב כאשר רא"ם היינו רפאל ואוריאל מיכאל בראשי תיבות ג"כ, והדברים עתיקים שכן ממש כתב כבר במקדש מלך על הזהר ח"א קסו ע"א בשם המקובלים, ועי' במד"ר ר"פ וישלח שנטל יעקב מלאכים מאלו ומאלו היינו מהמחנות הנ"ל הנזכרים בס"פ ויצא, וכן הוא בתנחומא וישלח אות ג' ובזהר שם.

ולפי זה נמצא א"כ שמלכיאל ושננדיאל הם רפאל ואוריאל, וכן במגלה עמוקות ר"פ שלח כ' ששלח יעקב את אוריאל, ואינו תמיהה שיש מלאכים שיש להם ב' שמות או יותר, דהמלאכים שמותיהם משתנים לפי שליחותם כמ"ש חז"ל, וכמו שאמרו באותיות דר"ע נוסח א' ע' שמות למטטרון.

מה ששאלת מי הוא המלאך קומס הנזכר בברייתא דריב"ל נראה דעיקר הגי' הוא קיפוד דהרי כן הוא בגירסא הארמית של הברייתא וסברא הוא שהגי' העברית הועתקה מהגי' הארמית הקדומה יותר וממילא תולין השינוי בנוסח המועתק שעבר עריכה, והמלאך קיפוד הוא מלאך גיהנם כמו שצינת לספר מלאכי עליון במלאכים מסטרא דשמאלא אות קה וכן בברייתא דריב"ל שם נזכר לגבי גהנם.

ואע"ג שבברייתא דריב"ל נזכר שבא להביא הצדיקים מהעוה"ז לק"מ דעל הצדיקים

מלאך רע עונה אמן כמ"ש בשבת קיט ע"ב ולכך הוצרך מלאך הרע להביא הצדיקים שכן המלאכים אומרים יבוא שלום וגו' עי' כתובות קד ע"א ובמדרש שהדפסתי בסו"ס פתרון תורה ועוד.

מה ששאלת מי הוא המלאך קנור נראה דלכך נקרא קנור על שם נורא, ולכך אמרי' בברייתא מעשה דריב"ל "ואורו הולך עמנו עד שהגענו לגהנם" והוא אור טוב כמבואר שם שיושבי גהנם כשראו אורו חשבו שבא להוציאם משם, ומתוך הענין שם משמע שעיקר המינוי שלו בגיהנם לטובה, ואולי תפקידו לשלות אנשים מהגהנם, או אפשר דנקרא נורא ע"ש אש הגהנם שהוא ממונה עליו וזה א"ש דהרי כשלא היה יכול קיפוד לעזור את ריב"ל במדידת הגהנם ביקש עזרתו של קנור א"כ יש לומר דשניהם יש להם מינויים בגיהנם.

